

ОРГАНІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В АКАДЕМІЧНІЙ ГРУПІ (з досвіду роботи)

У статті розкривається особливості організації студентського самоврядування в академічній групі з урахуванням специфіки економічного факультету педагогічного ВНЗ, роль співробітництва куратора з учасниками студентського самоврядування. Автор наголошує на необхідності координації роботи студентського самоврядування академічної групи з факультетською Спілкою студентів і молоді.

Ключові слова: студентське самоврядування, студенти, педагогічний ВНЗ, економічний факультет, академічна група, організація.

В статье раскрываются особенности организации студенческого самоуправления в академической группе с учетом специфики экономического факультета педагогического ВУЗа, роль сотрудничества куратора с участниками студенческого самоуправления. Автор акцентирует внимание на необходимости координации работы студенческого самоуправления академической группы с факультетским Союзом студентов и молодежи.

Ключевые слова: студенческое самоуправление, студенты, педагогический вуз, экономический факультет, академическая группа, организация.

The article deals with the features of student's self-management in the academic group taking into account the specific character of the faculty of Economy in Pedagogical University. Special attention is paid to the role of curator's cooperation with the participants of student's self-management. The author focuses on that how to coordinate the work of student's self-management with the Union of students and youth of the faculty of Economy.

Key words: student's self-management, students, Pedagogical University, the faculty of Economy, academic group, organization.

Актуальність проблеми. Сьогодні значного поширення і розвитку в Україні набув такий тип організацій студентської молоді, як органи студентського самоврядування в навчальних закладах різного рівня акредитації, які поступово перетворюються із підструктур вищих навчальних закладів на самостійні організації. Міністерство освіти й науки України вбачає у студентському самоврядуванні великий потенціал, адже його

організація сприяє розвитку умінь керувати, організовувати, формуванню таких якостей особистості, як здатність до самопізнання, саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення.

Попри на те, що студентське самоврядування в українському варіанті має досить недовгу історію, за час його становлення вже встигли окреслитися певні спільні тенденції і, що найсуттєвіше, спільні проблеми, які потребують детальнішого вивчення і аналізу, а основне – напрацювання механізмів розв'язання цих проблем на різних рівнях, починаючи від загальнодержавного і закінчуючи академічними групами вищих навчальних закладів.

Особливого значення організація студентського самоврядування набуває в педагогічному ВНЗ, адже участь у роботі студентського самоврядування дозволяє майбутньому вчителю набути організаторських умінь, привчає його відповідально виконувати свої обов'язки і покладені на нього завдання.

Питання організації студентського самоврядування в сучасних ВНЗ розглядають Ф. Степко, Я. Болюбаш, У. Ванькович, Х. Гаврилюк, З. Галаджун, В. Даниленко, К. Левківський, Л. Петриченко, В. Шинкарук та багато інших. Проте робота органів студентського самоврядування, зокрема на рівні академічної групи, щодо розв'язання завдань професійного становлення студентів, підготовки їх до виховної роботи з учнями потребує покращення. На економічному факультеті педагогічного ВНЗ у цьому напрямі постають додаткові труднощі, пов'язані з недостатньою професійно-педагогічною спрямованістю студентів, адже значна їхня кількість не пов'яже свою майбутню професійну діяльність з роботою у школі.

Мета статті - розкрити особливості студентського самоврядування в академічній групі на економічному факультеті педагогічного вищого навчального закладу і шляхи удосконалення його організації.

Основна частина. Формування академічних груп після зарахування абітурієнтів до лав студентів – процес загалом механічний: розподіляють за

спеціалізаціями, виходячи з припустимої кількості з урахуванням пропорційного розподілу тих, хто навчається за державним замовленням, і тих, хто навчається за контрактом.

Відомості, що мають деканати від приймальної комісії не дозволяють повністю характеризувати якості кожного окремого студента. На перший період навіть старост призначають, а не обирають, оскільки і самі студенти ще практично не знайомі. Коли для вступу необхідно було складати іспити так чи інакше майбутні студенти знайомились, спілкувались, знайомились з ними і викладачі, наразі цього нема, тому фактично процес знайомства відбувається вже на заняттях.

Досить складно за перші тижні визначити справжніх і прихованих лідерів у групах, але це зробити необхідно, адже, як показує практика, якщо з перших днів навчання студентів не знайомити з традиціями університету, спілками, що працюють, інформувати про творчі колективи і спортивні секції до кінця першого семестру, першокурсники можуть «випасти» з університетського активу. Це велика втрата, наслідки якої стають відчутними не одразу, тому мають досить гострий характер, адже коли активісти загальноуніверситетського рівня випускаються, стає досить важко знайти заміну.

Цілком обґрунтована ініціатива Спілки молоді і студентів Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди проводити загальні збори першокурсників, виявляти потенційних лідерів, з перших днів залучати їх до роботи, давати конкретні доручення. Це прописано у плані роботи Спілки молоді (п. 4.1.: Провести настановчі збори з першокурсниками на факультетах з таких питань: ознайомлення з правами й обов'язками студентів і правилами внутрішнього розпорядку і п. 4.2: Залучення першокурсників до роботи Спілки студентів і молоді).

Стикаємось із ситуацією, коли в одній академічній групі кількість студентів з активною громадською позицією досить велика, а в іншій – замала. Бувають ситуації, коли призначений чи обраний староста майже не

користується авторитетом у групи, а іноді й важко обрати, оскільки бажаючих практично немає, годі говорити про тих, хто бажає брати участь у студентському самоврядуванні.

Організацію самоврядування важливо вибудовувати на засадах гуманізму, соціальної рівності, однакових вимог до всіх, справжньої співпраці.

Виховний ефект самоврядування залежить не стільки від форм, скільки від демократизації. А справжній демократизм, на наш погляд, можливий за таких умов:

1. Наділення членів студентського самоврядування реальними правами й обов'язками.
2. Постійна зміна лідерів студентського самоврядування, коли всі по чергово виконують функції як організаторів, так і виконавців.
3. Вибір активу на альтернативній основі.
4. Періодична звітність активу перед своїм колективом, широка гласність роботи.
5. Самостійне визначення студентами завдань, змісту і форм самоврядування.

Підвищити активність студентського самоврядування можливо, на наш погляд, через:

- надання студентам реальних прав і обов'язків;
- активного залучення до всіх сфер життя студентського колективу;
- поєднання самостійності студентів із керівництвом викладачів;
- надання студентам більшої самостійності в організації колективної діяльності.

Велику роль у роботі студентського самоврядування академічної групи відіграє методична допомога кураторів. Внаслідок спільної діяльності провідною стає педагогіка співробітництва. Студенти беруть на себе роль помічників куратора. Спільна діяльність викладачів і студентського колективу має також зворотну дію – у педагогів формується мислення,

побудоване на самоаналізі, зникають адміністративно-наказові форми управління, а натомість з'являються демократичні. Позитивним аспектом взаємодії куратора і студентського самоврядування є поліпшення морально-психологічного клімату у групі, зміна стилю взаємин у ній, загальна атмосфера доброзичливості.

Кожен факультет університету унікальний, на кожному існують свої традиції, правила, різняться і кількість тих, хто навчається. Н. Мартишина зазначає, що у процесі професійної підготовки на майбутніх педагогів величезний вплив має «щоденне занурення в емоційно-насичену атмосферу свого освітнього закладу» [4, с.54]. Тому необхідно застосовувати індивідуальний підхід для кожного факультету.

Наразі на економічному факультеті кількість тих, хто вступає на перший курс, порівняно з деякими іншими факультетами, невелика. Кількість студентів на потоці практично дорівнює кількості студентів у групі (наприклад, на факультеті іноземної філології). Враховуючи цю обставину, вважаємо за доцільне не розглядати самоврядування у групі саме на економічному факультеті, а за структурну одиницю самоврядування брати потік.

Цим можна досягти:

- ефективнішою масовою роботою;
- залученням до різних заходів не і тих самих студентів, що мають бажання, але з часом відчують перенасичення, а увесь студентський загаль.
- покращення роботи комітетів, за якими працює Спілка молоді (Комітет моніторингу якості освіти співпрацює з відділом моніторингу якості освіти університету; діяльність Комітету лідерської майстерності спрямована на виявлення і формування лідерських якостей у студентів, проведення тренінгів, Школи лідера, які сприяють інтелектуальному розвитку особистості студента, його діловим і лідерським якостям, Комітет зовнішніх зв'язків співпрацює з іншими організаціями університету, органами студентського самоврядування міста Харкова, обласними і Всеукраїнськими

молодіжними громадськими організаціями, Культурно-масовий комітет відповідає за організацію свят, зустрічей, конференцій; залучення студентів ХНПУ імені Г.С. Сковороди до культурних подій міста, PR- комітет – за розробку рекламних, інформаційних стендів, оголошень, і логотипів Спілки студентів і молоді, Медіа-комітет випускає альманах «Студентська правда», студ-стіннівки, газети, інформує й залучає студентів до наукової роботи, Житлово-побутовий комітет проводить рейди і перевірки санітарно-гігієнічного стану гуртожитків і їдалень, співпрацює з житлово-побутовим сектором, Комітет з розвитку волонтерського руху співпрацює з Всеукраїнськими і обласними громадськими організаціями щодо питань волонтерства, відвідування дитячих будинків, проведення акції «Миколай збирає подарунки», Комітет аспірантів співпрацює зі студентськими науковими гуртками, проводить консультації з виконання наукових робіт студентами молодших курсів;

- пошуком нові, ефективніших форми роботи;
- зменшенням б кількість посад в органах студентського самоврядування на факультеті, функції яких фактично дублюються.

Це приведе до часткової зміни структури Спілки студентів і молоді на факультеті (Рис.1), але ці зміни, на нашу думку, жодним чином негативно не вплинуть на роботу Спілки, а навпаки – поліпшать її. Замість «Рада Студентського деканату (старости академічних груп)» варто створити підрозділ «Рада Студентського деканату (староста потоку)». Щоб не ускладнювати систему управління на факультеті, пропонуємо таку систему виборів старости потоку: старостою потоку в цьому разі може бути староста однієї з груп потоку, обраний відкритим голосуванням не менш, ніж 2/3 студентів потоку і за участі не менше, ніж 2-ох представників адміністрації факультету, чий голоси також враховуються.

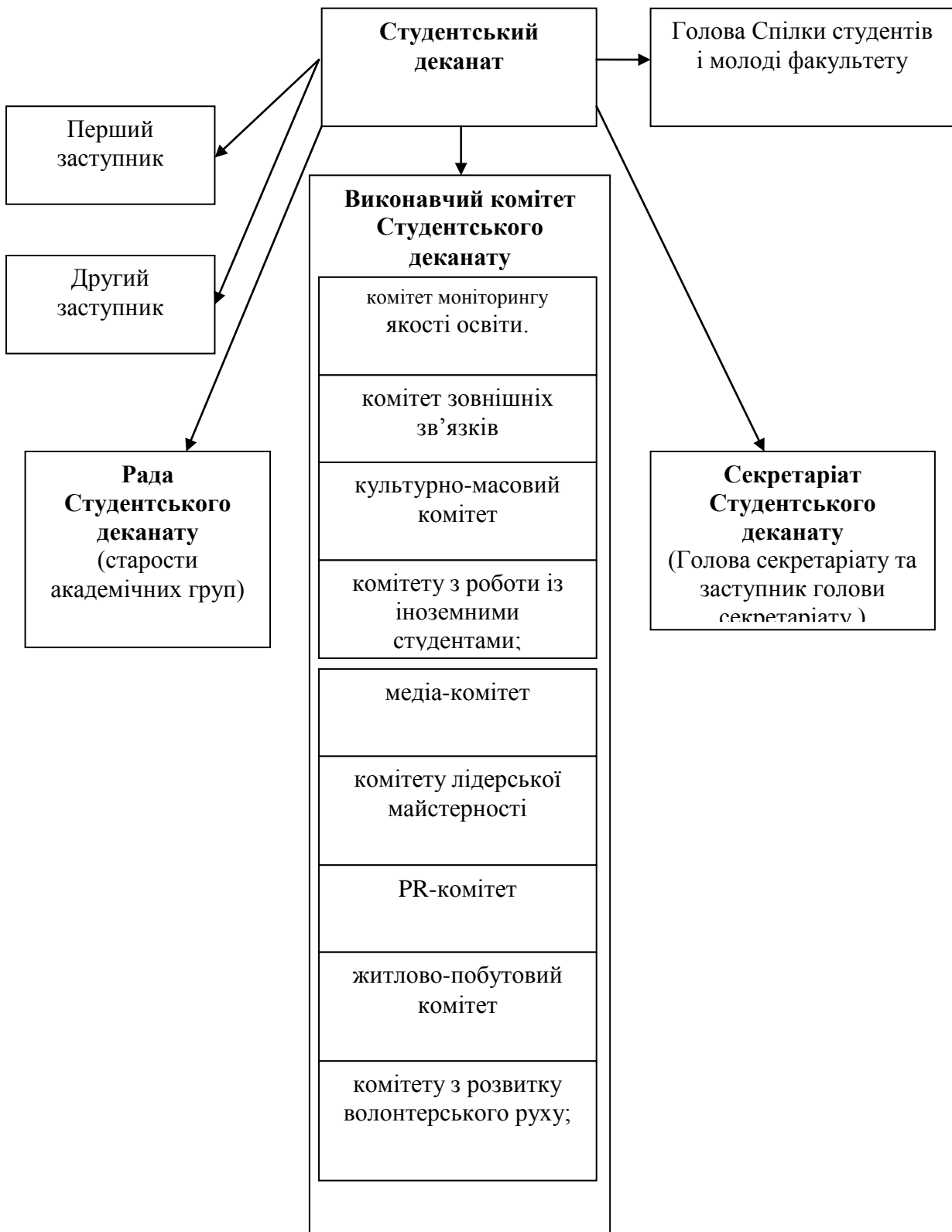

Рис. 1. Структура Співки молоді і студентів факультету

Висновок: Організація студентського самоврядування зможе дати суттєві результати лише в тому разі, якщо його діяльність стає органічною частиною навчального процесу та є його продовженням, коли студенти вбачають в участі в ньому дієвий засіб розширення свого педагогічного й

загальнонаукового світогляду, засобом професійного зростання. Організовуючи студентське самоврядування на рівні академічної групи, необхідно застосовувати індивідуальний підхід з урахуванням особливостей студентського колективу, якісного та кількісного складу і тих традицій, що існують на факультеті.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Абдуллина О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования / О.А. Абдуллина. – М.: Просвещение, 1990. – 141 с.
2. Ванькович У. Український досвід студентського самоврядування: тенденції, проблеми / Уляна Ванькович // Студентське самоврядування в Україні – К.: „Молодіжна альтернатива”, 2004. – С. 11-18.
3. Європейська практика студентського самоврядування в університетах України. – Методичні матеріали / За ред. проф. Буяльської Т.Б. – Вінниця, 2005. – 82 с.
4. Мартышина Н.В. Ценностный компонент творческого потенциала личности педагога / Н.В. Мартышина // Педагогика. – 2006. – № 3. – С.48-57.
5. Петриченко Л.О. Формування лідерських якостей студентів через їхню участь в органах студентського самоврядування / Л.О. Петриченко // Сучасні проблеми і шляхи вдосконалення управління вищими навчальними закладами І-ІІ р.а. – Харків, 2006. – С.168 -170.
6. Романик А. Роль студентського самоврядування в Україні та в країнах Західної Європи / Анастасія Романик // Студентське самоврядування в Україні – К.: «Молодіжна альтернатива», 2004. – С. 6-10.
7. Студентське самоврядування як невід’ємна складова демократизації вищої школи. Уклад.: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, К.М. Левківський, В.І. Даниленко; відп. ред. М.Ф. Степко. – К.: Освіта України, 2005. – 49 с.